

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 10.2.2016
COM(2015) 401 final/2

CORRIGENDUM

This document corrects document COM(2015)401 final of 19.8.2015

Concerns all language versions.

Correction of identified clerical errors on page 9, section 6, first paragraph.

The text shall read as follows:

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Raport anual privind activitățile de cercetare și dezvoltare tehnologică ale Uniunii Europene în 2014

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Raport anual privind activitățile de cercetare și dezvoltare tehnologică ale Uniunii Europene în 2014

1. CONTEXTUL RAPORTULUI ANUAL PRIVIND ACTIVITĂȚILE DE CERCETARE ȘI DEZVOLTARE TEHNOLOGICĂ

Raportul anual privind activitățile de cercetare și dezvoltare tehnologică ale Uniunii Europene (UE) este întocmit în temeiul articolului 190 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Scopul raportului este de a oferi o imagine de ansamblu asupra principalelor măsuri întreprinse în anul de raportare.

2. CONTEXTUL POLITIC GENERAL DIN 2014

La nivelul UE, anul 2014 a fost caracterizat de mari schimbări politice. Un nou Parlament European a fost ales, o nouă Comisie și-a început mandatul în noiembrie și un nou Președinte – primul originar din noile state membre care au aderat după 2004 – și-a început mandatul în cadrul Consiliului European. Pentru a consolida progresele deja înregistrate de statele membre în redresarea economică a Europei, Președintele nou-ales al Comisiei, Jean-Claude Juncker, a introdus o agendă pentru locuri de muncă, creștere economică, echitate și schimbări democratice. Agenda se bazează pe trei piloni: reforme structurale, responsabilitate fiscală și investiții, stabilind 10 priorități clare pentru reintegrarea persoanelor în câmpul muncii și creșterea economiei europene. A fost propus un nou plan de investiții în valoare de 315 miliarde EUR, al cărui obiectiv este deblocarea investițiilor publice și private în următorii trei ani. În ianuarie 2015, Comisia Europeană a lansat o propunere de regulament privind Fondul european pentru investiții strategice (FEIS); se preconizează adoptarea acesteia de către Consiliul de Miniștri al UE și Parlamentul European în vara anului 2015. Programul Orizont 2020 urmează să joace un rol în acest proces, contribuind la Fondul european pentru investiții strategice. Aceasta va permite realizarea unor investiții suplimentare în domeniul cercetării și inovării.

Eforturile de consolidare fiscală au continuat pe parcursul anului 2014 și, în majoritatea statelor membre, au început să dea roade. Redresarea treptată a economiei europene prevăzută pentru al doilea trimestru al anului 2013 a continuat să se accelereze în 2014 și, după o stagnare în primăvara anului trecut, PIB-ul UE a înregistrat din nou o creștere spre sfârșitul anului 2014, crescând cu 1,4 % pe an¹.

3. PUNEREA ÎN APLICARE A CERERILOR DE PROPUNERI ÎN CADRUL PROGRAMULUI ORIZONT 2020

Orizont 2020, cel mai mare program de cercetare și inovare al UE de până acum, cu o finanțare de aproape 80 de miliarde EUR pentru o perioadă de șapte ani, a fost lansat în

¹ [European Economic Forecast – Spring 2015](#) (Previziunile economice europene – primăvara anului 2015).

decembrie 2013. Lansarea a fost urmată imediat de primul program de lucru, cu un buget de 15 miliarde EUR pentru 2014-2015, care a inclus 12 așa-numite zone de interes. Cererile au fost lansate la timp, iar sistemele informatice ușor de utilizat ale programului Orizont 2020 au fost funcționale de la început. Programul de lucru simplificat de doi ani pentru punerea în aplicare a noii abordări bazate pe provocări a fost proiectat astfel încât să integreze obiectivele de politică ale UE printr-un proces de programare strategică, care favorizează integrarea, încorporează caracteristici cheie și noutăți, accentuând impactul și crearea de valoare. O campanie de informare cuprinzătoare a fost lansată în 34 de țări, atrăgând aproximativ 10 000 de participanți la evenimente. S-au organizat activități suplimentare de informare la nivel național și regional.

Primele 100 de cereri de propuneri au fost finalizate până la 1 decembrie 2014, atrăgând un total de aproximativ 37 000 de propuneri. Peste 3 200 de propuneri au fost semnate până la sfârșitul lunii aprilie 2015, bugetul total solicitat fiind de 5,4 miliarde EUR. În ceea ce privește propunerile, acestea au avut o rată medie de succes cuprinsă între 12 și 14 %.

Punerea în aplicare a primelor cereri, precum și eficiența măsurilor de simplificare au fost monitorizate de Comisia Europeană. Statele membre, comunitatea din sectorul cercetării, industria și părțile interesate au fost consultate în cadrul exercițiului de monitorizare. Lecțiile învățate rezultate sunt rezumate mai jos.

Răspunsul la cererile de propuneri

Numărul mare de răspunsuri la primele cereri de propuneri a confirmat atractivitatea abordării bazate pe provocări a programului Orizont 2020 și cererea de cercetare transfrontalieră și de cooperare pentru inovare. Cele mai multe părți interesate, inclusiv IMM-urile, au salutat în mod expres diversitatea tematică a primelor cereri. S-a observat un număr mare de propuneri depuse la cererile de propuneri din 2014. Aceasta a dus la o rată de succes mai mică în comparație cu situația din programul cadru anterior. Deși, pe de o parte, a existat o selectivitate mai mare, care încurajează excelența, pe de altă parte, aceasta ar putea face programul mai puțin atrăgător pe termen lung. Prin urmare, programele de lucru viitoare prevăd măsuri destinate gestionării cererii ridicate, în paralel cu menținerea abordării non-prescriptive bazate pe provocări.

În pofida numeroaselor propuneri primite la primele cereri din cadrul programului Orizont 2020 și a presiunii asupra sistemelor de evaluare, în cadrul procesului de evaluare s-au menținut standardele ridicate în ceea ce privește selecția experților și componența grupurilor de experți.

Simplificare

Portalul online destinat participanților a fost foarte apreciat de comunitatea părților interesate². Acesta funcționează ca un punct de acces unic la programul Orizont 2020 pentru prezentarea propunerii, înregistrarea organizației participantului, înregistrarea și plata experților. Noua generație de sisteme informatice pentru gestionarea propunerilor și granturilor fără circuite lungi pe suport de hârtie (semnături electronice) a programului

² Studiul Ecorys, 2014.

Orizont 2020, precum și simplificarea proceselor operaționale au redus impactul birocrăției asupra solicitanților. Conform primelor statistici, cerința privind durata de 8 luni pentru acordarea grantului a fost îndeplinită în majoritatea cazurilor (circa 95 %).

Ciclul de cercetare și inovare

Ponderea participării sectorului privat la primele cereri se ridică la 31 % în ceea ce privește acordurile de finanțare semnate și la 28 % în ceea ce privește finanțarea UE. Ratele de participare la PC7 sunt de 30 % și, respectiv, de 25 %. Participarea sectorului privat este deosebit de mare atât în pilonul privind poziția de lider în sectorul industrial, cât și în pilonul Provocări societale.

Întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri)

Programul Orizont 2020 este atractiv pentru IMM-uri. Rezultatele arată că UE se află pe drumul cel bun în ceea ce privește alocarea a 20 % din bugetul combinat destinat Provocărilor societale și Tehnologiilor generice și industriale (LEIT) către IMM-uri. Noul instrument pentru IMM-uri din cadrul programului Orizont 2020 a fost lansat cu succes și, cu mai mult de 8 100 de cereri (6 900 pentru faza 1 și 1 200 pentru faza 2), a fost cel mai popular sistem în 2014. Acesta a atras noi participanți și IMM-uri prin inovarea promițătoare și potențialul economic. De exemplu, aproximativ 50 % din primii beneficiari din faza 1 (155 de proiecte finanțate la primul termen intermediar) erau activi deja pe piețele europene și/sau mondiale.

Științe sociale și umaniste (SSH)

Programul Orizont 2020 a extins în mod semnificativ contribuțiile potențiale ale SSH printr-o politică sistematică de integrare a SSH în toate provocările societale, precum și în componentele LEIT ale programului. În medie, 37 % din tematicile combinate care vizează Provocările societale, LEIT, Știința cu și pentru societate, Răspândirea excelenței și extinderea participării și Infrastructurile de cercetare au fost marcate ca relevante pentru SSH la cererile de propuneri din 2014 și din 2015. De asemenea, SSH a jucat un rol principal în Provocările Societale, Societățile favorabile incluziunii, inovatoare și reflexive, în care 80 % din tematici au fost marcate ca fiind SSH. În 2014, 212 milioane EUR au fost acordate în total beneficiarilor SSH: 194 de milioane EUR în cadrul pilonului Provocări societale și 18 milioane EUR în cadrul pilonului LEIT.

De asemenea, s-a confirmat că expertiza SSH a fost bine reprezentată în comisiile de evaluare. Dintre cei 688 de evaluatori desemnați pentru tematicile semnalate ca fiind relevante pentru SSH, 10 % aveau o formare în una sau mai multe discipline SSH, în timp ce 42 % aveau o formare interdisciplinară atât în disciplinele SSH, cât și non-SSH sau în disciplinele hibride cu o componentă SSH. La nivel global, 357 dintre cei 688 de experți aveau un anumit tip de expertiză SSH, ceea ce reprezintă peste 50 % dintre experți.

Resurse umane și mobilitate

În 2014, acțiunile Marie Curie (MSCA) s-au axat pe promovarea abordărilor inovatoare în domeniul cercetării, vizând stimularea mobilității interdisciplinare, internaționale și intersectoriale.

MSCA a devenit principalul instrument al UE pentru stimularea formării doctorale inovatoare. În 2014, 137 de rețele de formare în domeniul cercetării au fost finanțate cu un buget total de peste 400 de milioane EUR. Aceasta a inclus doctorate industriale, prin care întreprinderile de cercetare și universitățile dezvoltă împreună un program de doctorat, în care o mare parte a doctoratului se desfășoară în sectorul non-academic, precum și programe în urma cărora se acordă o diplomă de doctorat dublă sau comună. În total, 600 de întreprinderi au participat la astfel de programe. De asemenea, 30 de milioane EUR au fost alocate cofinanțării a 12 programe doctorale, pentru a spori efectul de pârghie asupra programelor regionale, naționale și internaționale de finanțare din Europa.

Acțiunile împotriva schimbărilor climatice și dezvoltarea durabilă

A fost stabilit un obiectiv de investire a cel puțin 35 % din bugetul programului Orizont 2020 în sprijinirea acțiunilor împotriva schimbărilor climatice, precum și un obiectiv de 60 % pentru progresul către durabilitatea UE. Deși datele disponibile în această etapă vizează numai acțiunile programabile (de exemplu, LEIT și Provocările societale), cea mai recentă estimare a progreselor indică un procent de 50 % pentru Dezvoltarea durabilă și de 32 % pentru Acțiunile împotriva schimbărilor climatice. Nu s-a stabilit un obiectiv în ceea ce privește biodiversitatea, bugetul pentru această acțiune fiind estimat la 3 %.

Egalitatea de gen

În programul de lucru pentru 2014-2015, aspectele legate de egalitatea de gen au fost menționate în mod explicit în mai mult de 100 de tematici din aproape toate secțiunile. Pe portalul participanților, tematicile respective au fost marcate ca fiind relevante în ceea ce privește genul pentru a facilita accesul solicitanților. Unul dintre obiectivele stabilite în vederea obținerii egalității de gen în cadrul programului Orizont 2020 include asigurarea faptului că femeile reprezintă minimum 40 % din experții comisiilor de evaluare și ai grupurilor de experți. Acest obiectiv a fost aproape îndeplinit, rezultatele inițiale indicând faptul că femeile reprezentau 35 % din evaluatori.

Cooperarea și acordurile internaționale

Programul Orizont 2020 este complet deschis participării internaționale, vizând, de asemenea, domenii de cooperare strategică cu principalele țări și regiuni internaționale partenere. 20 % din tematicile din cadrul programului de lucru pentru 2014-2015 au fost marcate ca fiind în mod special relevante pentru cooperarea internațională, intensitatea acțiunilor specifice variind de la caz la caz. S-a propus acordarea de sprijin pentru inițiativele emblematiche de cooperare internațională, cum ar fi Colaborarea la nivel mondial în materie de cercetare pentru pregătirea în caz de boli infecțioase, Alianța Globală pentru bolile cronice, Consorțiul internațional pentru cercetarea bolilor rare³ și cooperarea UE-

³ Cf. tematicile în cadrul activităților de coordonare a sănătății cu un buget indicativ de aproximativ 17 milioane EUR.

Japonia în domeniul rețelelor critice și platformelor de calcul. Abordarea unor tematici mai ample și mai puțin prescriptive a condus la orientarea mai degrabă către încurajare decât către utilizarea unor criterii de eligibilitate pentru stimularea cooperării internaționale. Cu toate acestea, având în vedere că entitățile din cinci economii emergente mari (Brazilia, Rusia, India, China și Mexic) nu mai sunt eligibile pentru finanțare automată prin programul Orizont 2020, constatările inițiale au arătat o reducere globală a participării țărilor partenere internaționale.

În cursul anului 2014, în total, 12 țări au devenit asociate la Orizont 2020 prin acordurile de asociere. Norvegia și Islanda au devenit asociate în mai 2014. Cele cinci țări din Balcanii de Vest (Albania, Bosnia și Herțegovina, fosta Republică iugoslavă a Macedoniei, Muntenegru și Serbia), Republica Moldova, Turcia și Israel au semnat acorduri cu Uniunea Europeană în vara anului 2014. În decembrie 2014, a fost semnat Acordul de asociere cu Insulele Feroe. Acordurile de asociere vor permite entităților de cercetare din țările respective să beneficieze de oportunitățile de finanțare oferite de programul Orizont 2020.

La 5 decembrie 2014, Elveția a semnat un acord internațional de asociere la unele componente ale programului Orizont 2020. Elveția a semnat un acord prin care este asociată la pilonul „Excelență științifică” al programului Orizont 2020, care include Consiliul European pentru Cercetare, Tehnologiile viitoare și emergente, Infrastructurile de cercetare, precum și acțiunile Marie Curie; acțiunile din cadrul obiectivului specific „Răspândirea excelenței și extinderea participării”; și, în cele din urmă, Programul de cercetare și formare Euratom și activitățile desfășurate de Întreprinderea Comună Europeană pentru ITER și Dezvoltarea energiei de fuziune în perioada 2014-2020. Se preconizează că acordul de asociere va intra în vigoare până la 31 decembrie 2016. În această etapă și în funcție de decizia Elveției privind ratificarea Protocolului de extindere a Acordului privind libera circulație a persoanelor cu Croația, acesta fie va fi urmat de un acord de asociere deplină, fie va implica faptul că Elveția își va păstra statutul de țară terță.

Extinderea participării

Programul Orizont 2020 introduce măsuri specifice pentru răspândirea excelenței și extinderea participării în statele membre și în regiunile cu o performanță relativ scăzută în materie de cercetare și inovare. Programul Orizont 2020 finanțează următoarele direcții de acțiune: „Formarea de echipe” între instituțiile de cercetare (crearea sau modernizarea centrelor de excelență), care a primit 167 de cereri eligibile din toate statele membre care participă la procesul de extindere; „Catedrele SEC” (care atrag cercetători renumiți la instituțiile de cercetare cu un potențial ridicat pentru excelență în cercetare), care a primit 85 de cereri eligibile din aproape toate statele membre care participă la procesul de extindere; „Activitățile de înfrățire” (consolidarea în mod semnificativ a unui domeniu de cercetare definit prin intermediul legăturilor cu principalele instituții la nivel internațional) sprijinite printr-o cerere deschisă în 2014, dar care urmează să fie închisă în 2015. De asemenea, este prevăzută acordarea de sprijin pentru programul COST (Cooperare europeană în domeniul științei și tehnologiei), care se numără printre cele mai vechi cadre de cooperare inter-

guvernamentală din Europa în domeniul științei, tehnologiei și inovării. Aceste acțiuni au un buget de aproximativ 800 de milioane EUR pentru perioada de șapte ani.

4. Parteneriatul cu industria

Pachetul privind investițiile în inovare⁴

În 2013, Comisia Europeană a publicat o serie de propuneri privind inițiativele de parteneriat public-privat și public-public. Un an mai târziu, în mai 2014, pachetul privind investițiile în inovare a fost adoptat în mod oficial de statele membre.

Acesta stabilește o nouă generație de parteneriate publice și private, care vor reuni investiții în cercetare și inovare de peste 22 de miliarde EUR. Pachetul include nouă inițiative tehnologice comune (ITC) care își organizează propria agendă de cercetare și de atribuire a finanțării pentru proiecte pe baza unor cereri deschise. Șapte dintre acestea au fost deja lansate în iulie 2014, patru fiind parteneriate publice-publice (inițiative în temeiul articolului 185). Contribuția UE de 9 miliarde EUR la pachet va debloca o investiție de 10 miliarde EUR din partea sectorului privat și de 4 miliarde EUR din partea statelor membre.

Parteneriatele contractuale de tip public-privat (PPPC)

Comisia Europeană a lansat în decembrie 2013 opt parteneriate contractuale de tip public-privat de importanță strategică pentru industria europeană. Spre deosebire de ITC, parteneriatele contractuale de tip public-privat nu își organizează propriile cereri de propuneri, finanțarea fiind acordată de Comisie prin intermediul unor cereri deschise în cadrul programului de lucru Orizont 2020. Acordurile contractuale care stabilesc cele opt parteneriate contractuale de tip public-privat au fost semnate de Comisie și de președinții asociațiilor de cercetare și inovare industrială special create, care reprezintă mai mult de 1 000 de întreprinderi mari și mici din Europa. Cel de al nouălea parteneriat contractual de tip public-privat a fost lansat în octombrie 2014. Cele nouă parteneriate contractuale de tip public-privat au fost lansate cu un pachet de finanțare indicativ al Comisiei care se ridică în total la 6,7 miliarde EUR pe durata programului. În cadrul programului de lucru pentru 2014-2015, implicarea industriei a fost stimulată, printre altele, printr-o finanțare de aproximativ 800 de milioane EUR destinată parteneriatelor contractuale de tip public-privat.

5. SPAȚIUL EUROPEAN DE CERCETARE (SEC)

În septembrie 2014, Comisia a prezentat cel de al doilea raport intermediar de activitate privind SEC⁵, care oferă o imagine de ansamblu asupra progreselor înregistrate în punerea în aplicare a SEC atât în statele membre, cât și în unele țări asociate. Raportul arată că Parteneriatul SEC s-a dovedit a fi un succes și că sunt îndeplinite cele patru condiții SEC pentru succes, și anume:

- statele membre adoptă, într-o măsură tot mai mare, măsuri de sprijinire a SEC;

⁴ [Pachetul privind investițiile în inovare.](#)

⁵ [Raportul intermediar de activitate privind SEC din 2014.](#)

- organizațiile părților interesate din cadrul platformei dedicate părților interesate din cadrul SEC continuă să lucreze împreună pentru a realiza un SEC complet funcțional;
- măsurile de sprijin în materie de politici sunt în vigoare la nivelul UE, iar SEC este integrat în semestrul european;
- mecanismul de monitorizare SEC este operațional și furnizează progresiv date solide.

Coordonarea programelor naționale de cercetare

În cadrul programului Orizont 2020, a crescut participarea UE la cererile de propuneri comune puse în aplicare de programele statelor membre prin intermediul noului instrument al rețelelor Spațiului european de cercetare (ERA-NET). În același timp, programul Orizont 2020 sprijină cele zece inițiative de programare în comun (IPC) puse în aplicare de Consiliu. IPC aliniază programele naționale la agendele strategice de cercetare de la nivelul UE. Acestea sunt vehicule importante pentru asigurarea realizării SEC.

6. CADRUL DE POLITICĂ

Semestrul european

Recomandările specifice pentru fiecare țară privind abordarea cercetării și inovării (C&I) au fost adoptate în cadrul Semestrului european de coordonare a politicilor economice. În 2014, au fost adoptate recomandări specifice fiecărei țări în ceea ce privește îmbunătățirea condițiilor-cadru pentru activitatea de cercetare și inovare, prioritizarea investițiilor publice în C&I, creșterea eficienței acestor investiții și a efectului de pârghie al acestora asupra activității de cercetare și inovare prin specializarea inteligentă și cooperarea public-privată.

Comunicare privind cercetarea și inovarea ca surse de reînnoire a creșterii⁶

Comunicarea din iunie 2014 privind „Cercetarea și inovarea ca surse de reînnoire a creșterii” oferă o argumentație politică solidă privind importanța calității investițiilor în cercetare și inovare pentru Europa. Comunicarea propune stabilirea a trei priorități asupra cărora trebuie să se concentreze statele membre: calitatea dezvoltării de strategii și a procesului de elaborare a politicilor; calitatea programelor, inclusiv cu accent pe resurse și mecanisme de finanțare îmbunătățite; și calitatea instituțiilor care desfășoară activități de cercetare și inovare.

În cele din urmă, Analiza anuală a creșterii pe 2015 a subliniat necesitatea unor reforme care ar îmbunătăți calitatea și eficiența investițiilor publice în C&I, promovând un mediu care este favorabil activităților și investițiilor în C&I.

Fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI)

Programul Orizont 2020 și Fondurile structurale și de investiții europene sunt instrumente importante pentru stimularea investițiilor în cercetare și inovare în contextul bugetului UE,

⁶ [Comunicarea privind cercetarea și inovarea ca surse de reînnoire a creșterii](#)

subliniind oportunitățile de sinergii dintre cele două cadre de politică în finanțarea proiectelor de cercetare și inovare. ESIF va furniza mai mult de 100 de miliarde EUR din fondurile de finanțare în perioada 2014-2020 pentru inovare la scară largă, inclusiv sprijin pentru cercetare și inovare de bază de aproximativ 40 de miliarde EUR.

Institutul European de Inovare și Tehnologie (IET)

Bugetul Institutului European de Inovare și Tehnologie⁷ pentru perioada 2014-2020 este de 2,38 de miliarde EUR, astfel cum este prevăzut în Programul-cadru pentru cercetare și inovare „Orizont 2020”. În 2014, primul val de comunități de cunoaștere și inovare (CCI-uri) ale IET a crescut în mod constant, atât în ceea ce privește bugetul și activitățile, cât și rezultatele. Comunitatea IET a fost extinsă în continuare prin crearea a două noi CCI-uri în domeniul stilului de viață sănătos și îmbătrânirii active (IET Sănătate) și în domeniul explorării, extracției, prelucrării, reciclării și înlocuirii durabile a materiilor prime (EIT Materii prime).

Instrumente financiare

În vara anului 2014, Comisia și Banca Europeană de Investiții (BEI) au lansat un nou instrument financiar al UE. InnovFin – Finanțe UE pentru inovatori va facilita accesul la finanțare pentru IMM-uri, întreprinderi mari și alte întreprinderi inovatoare. InnovFin se bazează pe succesul mecanismului de finanțare cu partajarea riscurilor dezvoltat în cadrul PC7. Produsele InnovFin vor pune la dispoziție 24 de miliarde EUR pentru finanțarea cercetării și inovării. InnovFin constă într-o gamă de produse care cuprinde de la garanții pentru intermediarii care acordă credite IMM-urilor, la împrumuturi directe acordate întreprinderilor și care contribuie la sprijinirea atât a celor mai mici, cât și a celor mai mari proiecte C&I din UE și din țările asociate la programul Orizont 2020.

Inovarea și spiritul antreprenorial

Planul de acțiune Antreprenoriat 2020 a fost lansat în 2014, ca urmare a revizuirii *Small Business Act* (Inițiativa în favoarea întreprinderilor mici). Planul stabilește măsurile de sprijin, promovare și monitorizare a spiritului antreprenorial în Europa (inclusiv a spiritului antreprenorial în domeniul digital). Inițiativa „Start-up Europe”, care este parte a acestui plan, are drept scop consolidarea mediului de afaceri pentru antreprenorii din domeniul internetului și al tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC), astfel încât ideile și întreprinderile acestora să poată fi demarate și să poată crește în cadrul UE. Radarul de inovare este o inițiativă pilot lansată în 2014, care își propune să identifice inovații cu potențial ridicat și inovatori cheie în PC7, în Programul-cadru pentru competitivitate și inovare (PCI), în Programul de sprijin al politicii TIC (PSP) și în proiectele Orizont 2020.

Știință deschisă

În ultimii ani, oamenii de știință au început să favorizeze accesul liber la informațiile științifice și au existat mai multe cazuri de implicare a cetățenilor în cercetare, apariția unor mari volume de date deschizând noi căi de a face cercetare în sine. În iulie 2014, Comisia a

⁷ IET este sub responsabilitatea DG Educație și Cultură.

lansat o consultare cu privire la *Science 2.0*, pentru a evalua gradul de conștientizare al părților interesate cu privire la tendința spre știința deschisă și pentru a identifica posibilele implicații și acțiuni politice în vederea consolidării competitivității sistemului științific și de cercetare european. Rezultatele consultării vor fi disponibile online, pe portalul „Your Voice in Europe” („Vocea ta în Europa”)⁸.

Accesul liber este un aspect important al sistemului științific aflat în schimbare. În cadrul programului Orizont 2020, accesul liber la publicațiile științifice este obligatoriu pentru toți beneficiarii. În ceea ce privește datele de cercetare, o opțiune pilot flexibilă pentru accesul liber la datele de cercetare este, de asemenea, în curs de elaborare. Opțiunea pilot se bazează pe un sistem flexibil „cu consimțământ explicit sau cu consimțământ implicit”, care ține seama de necesitatea unui echilibru între deschiderea și protecția informațiilor științifice, drepturile de comercializare și de proprietate intelectuală (DPI), preocupările legate de viața privată, securitate, precum și de aspectele legate de gestionarea și conservarea datelor.

Grupul internațional privind schimbările climatice

Grupul interguvernamental privind schimbările climatice (IPCC) s-a reunit în 2014 și a publicat cel de al cincilea Raport de evaluare (AR5) la 2 noiembrie 2014. Numeroase proiecte de cercetare ale UE finanțate în cadrul PC6 și PC7 au jucat un rol-cheie în concluziile raportului.

Conform raportului intitulat „Schimbările climatice 2014: impact, adaptare și vulnerabilitate”⁹, răspunsul la schimbările climatice presupune a face alegeri în contextul riscurilor unei lumi în schimbare. Raportul va avea un rol esențial în viitoarele negocieri privind schimbările climatice.

Focar de Ebola

În 2014, focarul de Ebola din Africa de Vest a constituit una dintre cele mai grave urgențe de sănătate la nivel internațional. Comisia Europeană a sprijinit cu promptitudine cercetarea urgentă a virusului Ebola, invocând pentru prima dată (pentru acțiuni de cercetare) cazurile excepționale bine motivate prevăzute în Regulamentului financiar și semnând acorduri de grant în mai puțin de două luni de la primirea propunerilor. A fost mobilizată o sumă de 24,4 milioane EUR de la programul Orizont 2020 pentru cercetarea virusului Ebola, în conformitate cu prioritățile identificate de Organizația Mondială a Sănătății, în colaborare cu alți finanțatori internaționali. De asemenea, Comisia, împreună cu industria farmaceutică a lansat cererea de propuneri IMI Ebola+ prin parteneriatul public-privat Inițiativa tehnologică comună privind medicamentele inovatoare (IMI). 140 de milioane EUR au fost mobilizate de la programul Orizont 2020, care, la rândul său, a mobilizat o finanțare suplimentară de 101 milioane EUR de la industria farmaceutică.

⁸ [Vocea ta în Europa](#)

⁹ [Schimbările climatice 2014: impact, adaptare și vulnerabilitate](#)

7. CENTRUL COMUN DE CERCETARE (JRC)

În 2014, JRC a răspuns la un număr tot mai mare de cereri de sprijin științific pentru politici cu privire la prioritățile UE din partea serviciilor de politică ale Comisiei, în special în cadrul Strategiei Europa 2020, strategia de creștere a Europei. JRC a furnizat sprijin științific direct următoarelor domenii de politică tematică: Uniunea Economică și Monetară, Piața unică, Inovare, Creștere economică și locuri de muncă, Economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon și eficiență din punct de vedere al utilizării resurselor, Agricultură și securitatea alimentară la nivel mondial, Sănătate publică, Siguranță și securitate, Siguranță și securitate nucleară (programul Euratom), precum și O mai bună legiferare și Evaluarea impactului.

8. DISEMINARE ȘI EXPLOATARE

Al șaptelea program-cadru¹⁰

Pe perioada celor șapte ani de PC7, în cadrul a 487 de cereri de propuneri finalizate s-au primit aproape 136 000 de propuneri – la care au participat mai mult de 601 000 de candidați – dintre care 97 % au fost considerate eligibile pentru procedura de evaluare. Mai mult de 25 000 de propuneri – la care au participat mai mult de 130 000 de participanți – au fost reținute pentru negocieri, cu o finanțare UE totală solicitată de 41,7 miliarde EUR. Propunerile au avut o rată medie de succes de 19 %. În ceea ce privește participarea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri), 18,6 % din totalul participanților la acordurile de finanțări semnate în 2013 au fost IMM-uri.

Până în prezent, proiectele PC7 au generat 32 461 de publicații de la lansarea programului în 2007. La finele anului, numărul cumulativ de cereri de brevet, un bun indicator al potențialului de inovare care ar putea fi exploatat, a fost de 1 185¹¹.

Impactul și valoarea adăugată a programelor și proiectelor UE¹²

Sprijinul UE pentru cercetare și inovare are un singur obiectiv principal: obținerea impactului. Prin sprijinul acordat cercetării și inovării, UE depune eforturi să obțină un impact economic, social și de mediu și să contribuie la competitivitatea, creșterea economică și crearea de locuri de muncă, precum și la soluționarea provocărilor societale. Sprijinul UE pentru cercetare și inovare este furnizat numai atunci când acesta poate fi mai eficient decât finanțarea națională. În continuare sunt prezentate câteva exemple de proiecte de succes finanțate prin PC7 care demonstrează valoarea adăugată europeană a sprijinului oferit, rezultatele concrete și impactul obținut:

- „Rețeaua infrastructurii europene de cercetare clinică” (ECRIN) sprijinită de UE a dezvoltat un spațiu european unic pentru cercetare clinică, întrucât acesta integrează

¹⁰ Comisia Europeană (2014): Al șaptelea Raport de monitorizare a PC7.

¹¹ Sursa cifrelor prezentate aici este SESAM (instrumentul de raportare online al Comisiei Europene pentru proiectele PC7) /CORDA (Depozitul de date comune de cercetare). Cifrele se referă la partea PC7 pusă în aplicare de DG RTD. Programul specific „Oameni” a fost exclus, întrucât, deși acesta a fost gestionat inițial de DG RTD, în prezent acesta este gestionat de DG EAC. Programul specific „Idei” a fost exclus, de asemenea, întrucât nu utilizează SESAM. Partea PC7 pusă în aplicare de DG CONNECT a fost exclusă, de asemenea, întrucât nu a utilizat SESAM.

¹² [Raportul anual de activitate pentru 2014 al DG RTD](#)

infrastructuri naționale de cercetare clinică într-o rețea la nivelul UE care poate să ofere sprijin în orice domeniu medical prin servicii specializate și infrastructură. Aceasta a condus la crearea sau consolidarea infrastructurilor naționale și va îmbunătăți asistența medicală, precum și competitivitatea științifică și industrială a Europei.

- Abordarea provocărilor societale comune europene este realizată cel mai bine la nivelul UE. Proiectul WeSenseIt a dezvoltat conceptul de observator hidric bazat pe cetățean, în care cetățenii – cum ar fi gardienii voluntari de prevenire a inundațiilor în Regatul Unit sau voluntarii de protecție civilă în Italia – prin intermediul telefoanelor mobile și al mijloacelor de comunicare sociale pot fi activi în captarea, evaluarea și comunicarea informațiilor privind nivelurile apelor, crescând eficiența costurilor și acționând ca sisteme de avertizare timpurie pentru autoritățile locale suprasolicitate.
- Proiectul de cercetare finanțat de UE SOLAR-JET a permis obținerea primului combustibil „solar” pentru aeronave numai pe bază de apă și dioxid de carbon, o tehnologie promițătoare care, în același timp, sporește securitatea energetică și combate schimbările climatice prin transformarea unui gaz cu efect de seră într-o resursă utilă. Proiectul este încă în stadiu experimental, dar rezultatele până în prezent indică posibilitatea de a asigura aprovizionarea sigură, sustenabilă și adaptabilă cu combustibil pentru aeronave, dar și cu motorină și benzină, sau chiar cu materiale plastice.

Diseminarea rezultatelor în cadrul programului Orizont 2020

Utilizarea și diseminarea eficace a rezultatelor proiectului în cadrul programului Orizont 2020 este primordială și va maximiza valoarea adăugată și impactul noului program-cadru. Măsuri specifice care vizează exploatarea rezultatelor au fost lansate deja în cadrul programului Orizont 2020 prin inițiative precum premiile de stimulare, instrumentul pentru IMM-uri, proiectele demonstrative și instrumentele de investiții InnovFin.

9. PERSPECTIVA PENTRU 2015

Comisia își menține angajamentul de a îndeplini obiectivele Strategiei Europa 2020. S-au evaluat progresele privind angajamentele legate de inițiativa emblematică „O Uniune a inovării”¹³, în special în ceea ce privește progresele înregistrate în realizarea acțiunilor care au fost întreprinse pentru a îndeplini angajamentele, precum și exemplificarea modului în care sunt puse în aplicare aceste acțiuni.

În 2014, programul de lucru pentru 2016-2017 a început să ia în considerare prioritățile politice ale Președintelui Juncker. Programul Orizont 2020 urmează să joace un rol în acest sens, contribuind cu 2,2 miliarde EUR la Fondul european de garantare pentru investiții strategice. Programul de lucru pentru 2016-2017 va lua în considerare lecțiile învățate în urma primelor cereri de propuneri din cadrul programului Orizont 2020, continuând să ofere tematici cu o abordare bazată pe provocări. Tematici precum cooperarea internațională, științe sociale și umaniste, aspectele privind genul vor fi abordate într-un mod mai eficace în

¹³ [Situatia initiativei Uniunea inovării: Evaluare 2010-2014](#)

cadrul programului de lucru, permițând o mai bună utilizare a unei întregi game de instrumente de finanțare pentru a promova inovarea în cadrul Orizont 2020.

În cele din urmă, analiza viitoarelor cereri de propuneri din cadrul programului Orizont 2020 va fi realizată pentru a asigura faptul că programul Orizont 2020 este mai bun decât programele anterioare în ceea ce privește generarea impactului științific, social, de mediu și economic.